

УДК 351.74:005.334

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12\(22\)-439-450](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12(22)-439-450)

Плугатир Ірина Сергіївна ад'юнкт кафедри оперативно-розшукової діяльності та національної безпеки, Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, <https://orcid.org/0009-0000-6124-2319>

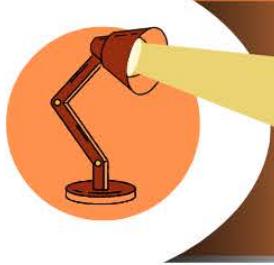
ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ РИЗИК-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ У ПРОТИДІІ ЗЛОЧИННОСТІ

Анотація. У статті здійснено комплексне дослідження перспективних напрямів упровадження ризик-орієнтованого підходу (далі – РОП) у діяльність правоохоронних органів як стратегічного вектору модернізації системи протидії злочинності. Обґрунтовано, що традиційна модель реагування на вже вчинені правопорушення не відповідає сучасним викликам, пов'язаним із зростанням організованості, латентності та транснаціонального характеру злочинності. Визначається необхідність трансформації правоохоронної системи в бік проактивного управління загрозами, заснованого на ідентифікації, оцінці та пріоритизації ризиків, що є змістовною основою РОП.

Проаналізовано сучасні теоретико-методологічні підходи до застосування РОП у сфері забезпечення публічної безпеки. Узагальнено міжнародний досвід (зокрема практики *intelligence-led policing*, *predictive policing*), стандарти FATF, рекомендації ОБСЄ, а також наукові доробки українських вчених щодо використання методик оцінки кримінальних ризиків у правоохоронній діяльності. У статті ідентифіковано основні перешкоди для повноцінного впровадження РОП в Україні, зокрема: відсутність єдиної нормативної концепції ризик-орієнтованості для всіх правоохоронних органів; недосконалість міжвідомчої взаємодії в оцінці кримінальних загроз; фрагментарність аналітичної інфраструктури та недостатнє використання цифрових технологій; обмеження кадрового потенціалу щодо аналізу ризиків.

На основі міждисциплінарного підходу сформульовано п'ять ключових напрямів практичної реалізації РОП: 1) запровадження системи превентивного управління кримінальними ризиками з урахуванням соціально-демографічних, територіальних та поведінкових чинників; 2) інституалізація механізмів пріоритизації розслідувань і оперативних заходів залежно від рівня ризику; 3) розвиток інформаційно-аналітичних платформ, інтегрованих баз даних і застосування алгоритмів штучного інтелекту; 4) удосконалення нормативно-правової та методичної бази з управління кримінальними ризиками; 5) формування організаційних механізмів координації та підготовки фахівців із ризик-менеджменту у

правоохоронній сфері. Встановлено, що впровадження ризик-орієнтованого підходу не лише сприятиме більш ефективному використанню ресурсів, а й підвищить загальний рівень публічної безпеки, дозволить сформувати в Україні систему протидії злочинності, наближену до європейських і міжнародних стандартів.

Ключові слова: ризик-орієнтований підхід, правоохоронні органи, протидія злочинності, досудове розслідування, оперативно-розшукова діяльність, кримінальний аналіз, національна безпека.

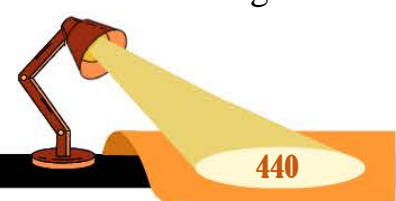
Pluhatyр Iryna Serhiivna Postgraduate Student of the Department of Operational-Search Activity and National Security, National Academy of Internal Affairs, Kyiv, <https://orcid.org/0009-0000-6124-2319>

PROSPECTIVE DIRECTIONS FOR THE USE OF THE RISK-BASED APPROACH BY LAW ENFORCEMENT AGENCIES IN COMBATING CRIME

Abstract. The article presents a comprehensive study of the prospective directions for implementing a risk-based approach (hereinafter – RBA) in the activities of law enforcement agencies as a strategic vector for modernising the crime prevention system. It substantiates that the traditional model of responding to offences already committed does not correspond to current challenges, particularly the growing complexity, concealment, and transnational nature of crime. The necessity of transforming the law enforcement system towards proactive threat management based on the identification, assessment and prioritisation of risks — the core components of the RBA — is emphasised.

Contemporary theoretical and methodological approaches to applying the RBA in the field of public security are analysed. The study generalises international experience (including practices such as intelligence-led policing and predictive policing), FATF standards, OSCE recommendations, as well as Ukrainian academic contributions concerning the application of criminal risk assessment methods in law enforcement practice. The article identifies key obstacles to the full-scale implementation of the RBA in Ukraine, including: the absence of a unified normative concept of risk orientation across all law enforcement bodies; deficiencies in inter-agency cooperation in assessing criminal threats; fragmented analytical infrastructure and insufficient use of digital technologies; limited personnel capacity for conducting risk analysis.

Based on an interdisciplinary approach, five key areas for the practical implementation of the RBA are outlined: (1) establishment of a system for preventive criminal risk management that accounts for socio-demographic, territorial, and behavioural factors; (2) institutionalisation of mechanisms for prioritising investigations and operational measures according to risk level; (3) development of

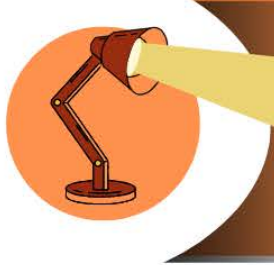
information-analytical platforms, integrated databases and application of artificial intelligence algorithms; (4) improvement of the regulatory and methodological framework for managing criminal risks; (5) formation of organisational coordination mechanisms and training of risk management professionals within the law enforcement sector. It is concluded that the introduction of a risk-based approach will not only facilitate more efficient use of resources but also enhance the overall level of public security and support the establishment of a crime prevention system in Ukraine that is aligned with European and international standards.

Keywords: risk-based approach, law enforcement agencies, crime prevention, pre-trial investigation, operational-search activity, criminal analysis, national security.

Постановка проблеми. Сучасна злочинність характеризується зростанням складності, організованості та латентності, що ставить нові виклики перед правоохоронними органами. В умовах обмежених ресурсів та динамічних загроз виникає потреба у переході до проактивних методів, зокрема впровадження ризик-орієнтованого підходу у протидії злочинності, що полягає у визначенні, та оцінюванні ризиків вчинення правопорушень, а також вжиття заходів з управління такими ризиками у спосіб та обсязі, що забезпечують мінімізацію негативних наслідків залежно від рівня ризику [1]. Ризик-орієнтований підхід передбачає ідентифікацію пріоритетних загроз та концентрацію зусиль на їх нейтралізації. У міжнародній практиці концепція ризик-орієнтованих дій правоохоронних органів набула поширення та довела свою ефективність. Зокрема, стратегія *intelligence-led policing* (управління, кероване розвідкою) побудована на оцінюванні ризиків і загроз та пріоритетному спрямуванні зусиль поліції на найбільш суттєві небезпеки [2, с. 328]. Зарубіжний досвід практичного застосування РОП продемонстрував, що концентрація ризиках та усунення причин злочинності призводить до суттєвого зниження її рівня [3].

Необхідність впровадження РОП в діяльності правоохоронних органів України обумовлена як внутрішніми викликами (корупція, організована та економічна злочинність, терористичні загрози), так і зобов'язаннями гармонізації з міжнародними стандартами. Зокрема, рекомендаціями FATF проголошено, що ризик-орієнтований підхід є центральним елементом ефективної системи боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму [4]. У відповідь на ці тенденції українське законодавство почало запроваджувати вимоги застосування РОП у діяльності суб'єктів фінансового моніторингу та правоохоронних органів. Ключовим кроком стало прийняття Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення", що зобов'язав суб'єктів фінансового моніторингу діяти на підставі ризик-орієнтованого підходу [5]. Крім того, Указ Президента України №479/2021 ввів у дію Концепцію запровадження національної системи стійкості, яка

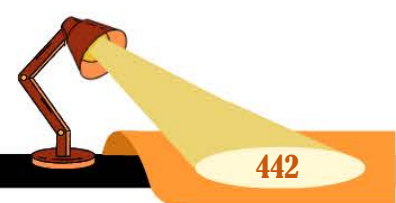
підкреслює необхідність оцінки ризиків у всіх сферах безпеки, у тому числі й правоохоронній [6]. Тому актуальність дослідження перспективних напрямів застосування РОП у діяльності правоохоронних органів зумовлена нагальною потребою модернізації системи боротьби зі злочинністю та приведення її у відповідність до сучасних викликів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тематика застосування ризик-орієнтованого підходу у правоохоронній діяльності перебуває в фокусі як зарубіжних, так і вітчизняних науковців протягом останніх років. Так, дослідники відзначали становлення так званого “актуарного правосуддя”, коли рішення у сфері кримінальної юстиції все більше спираються на кількісну оцінку ризиків повторного злочину чи небезпеки правопорушників [7]. У 2000-х роках набули розвитку концепції проактивної поліцейської діяльності спільною складовою яких є аналіз даних про злочини для прогнозування та попередження протиправних дій. Зокрема, Реткліфф Дж. обґрунтував модель поліції, керованої розвідкою, де інформаційно-аналітична робота слугує основою для визначення пріоритетних загроз [8]. Кеннеді Л., Каплан Дж. та Піза Е. розробили підходи *risk-based policing*, що спираються на картування ризиків злочинності (*Risk Terrain Modeling*) та обґрунтували ефективність таких заходів у зниженні рівня насильницьких злочинів [3].

В українській правовій науці проблема використання РОП у протидії злочинності досліджується відносно нещодавно. Так Некрасов В. та Катамадзе Г. розглянули методологічні засади застосування ризик-орієнтованого підходу в діяльності органів правопорядку [9]. Також науковці приділяють увагу й галузевим аспектам впровадження РОП, наприклад, Вереша Р. зосереджується на ризик-менеджменті в системі економічної безпеки [10, с. 86–87]. Ще одним напрямом наукових досліджень є застосування РОП у превентивній діяльності. Головач В. та Головач Т. запропонували впровадження ризик-орієнтованого підходу у практику запобігання злочинності [11, с. 163]. Окремо слід зазначити, що ризик-орієнтований підхід набув розвитку також у суміжних сферах забезпечення безпеки. Зокрема, Користін О. досліджував впровадження РОП при формуванні державної політики кібербезпеки, обґрунтовуючи необхідність оцінки кіберризиків для пріоритизації заходів захисту [12]. Кононов Д. запропонував застосування РОП до бюджетного планування у системі національної безпеки [13].

Таким чином, аналіз літератури виявив, що сучасний стан досліджень демонструє необхідність подальшої конкретизації й розробки практичних рекомендацій щодо впровадження РОП у діяльність правоохоронних органів.

Метою статті є розробка науково обґрунтованих пропозицій щодо перспективних напрямів використання ризик-орієнтованого підходу у протидії злочинності правоохоронними органами України. Відповідно до поставленої мети вбачаються такі основні завдання: узагальнити сучасний досвід застосу-

вання РОП у діяльності правоохоронних органів; визначити ключові пріоритетні сфери правоохоронної діяльності, де впровадження РОП матиме найбільший ефект; окреслити практичні кроки та умови, необхідні для імплементації ризик-орієнтованих методів – зокрема, удосконалення нормативно-правової бази, розвиток інформаційно-аналітичних систем, навчання кадрів; сформулювати рекомендації щодо посилення міжвідомчої координації та інтеграції зусиль правоохоронних органів у сфері управління ризиками.

Виклад основного матеріалу дослідження. Попри зростаючий інтерес науковців до ризик-орієнтованого підходу, низка аспектів цієї проблематики залишається недостатньо дослідженою, а деякі практичні питання – невирішеними.

По-перше, відсутня єдина концептуальна модель впровадження РОП у системі правоохоронних органів України. Існуючі дослідження зосереджені переважно на окремих сферах (наприклад, економічні злочини, кіберзлочинність, фінансовий моніторинг або кримінологічна профілактика). Немає цілісного бачення, як забезпечити застосування ризик-орієнтованих принципів одночасно на всіх етапах правоохоронної діяльності – від стратегічного планування протидії злочинності до оперативно-службових рішень “на місцях”. Таким чином, залишається прогалина між теоретичними засадами РОП та їх інтеграцією у повсякденну роботу різних підсистем правоохоронного блоку (поліція, антикорупційні органи, прокуратура тощо).

По-друге, потребує вирішення питання нормативно-правового забезпечення РОП. Хоча окремі законодавчі акти вже містять норми про ризик-орієнтований підхід, проте загалом у кримінально-процесуальному законодавстві та спеціальних законах про низку правоохоронних органів (Національну поліцію, СБУ, ДБР тощо) відсутні прямі положення, що визначають використання ними РОП. Невирішеним лишається питання: чи достатньо існуючих норм для повноцінного впровадження РОП, чи потрібна розробка окремих підзаконних актів, інструкцій, методик, що регламентували б порядок оцінки ризиків злочинності правоохоронними органами.

По-третє, явним викликом є інформаційно-аналітичне забезпечення ризик-орієнтованого підходу. Ефективне оцінювання ризиків потребує великих обсягів якісних даних про злочинність, економічні процеси, соціальні фактори тощо, а також сучасних інструментів аналізу (аналітичні платформи, програмне забезпечення, алгоритми штучного інтелекту). На сьогодні відчутним є брак інтегрованих міжвідомчих інформаційних систем, до яких різні правоохоронні органи мали б доступ для проведення комплексного аналізу ризиків. Кожне відомство часто оперує відокремленими базами даних, що утруднює єдину оцінку ризиків на рівні держави. Крім того, не до кінця вирішено питання щодо обміну інформацією між правоохоронними та іншими органами з метою ідентифікації ризиків.

По-четверте, методична незброєність правоохоронців у питаннях оцінки ризиків залишається проблемою. Наразі відсутні затверджені методики або інструкції, які б описували алгоритм дій з оцінки ризику злочину чи злочинної групи, критерії віднесення ситуації до тієї чи іншої категорії ризику, шкали вимірювання рівнів ризику тощо. Практично не врегульовано, як саме оперативні підрозділи або слідчі повинні проводити аналіз ризиків при плануванні своїх заходів.

По-п'яте, практично не вирішеним є аспект кадрового та освітнього забезпечення ризик-орієнтованого підходу. Перехід до роботи за принципами менеджменту ризиків вимагає нових компетентностей персоналу правоохоронних органів: уміння працювати з великими масивами даних, знання методів кримінального аналізу, основ математичної статистики, моделювання, а також загального розуміння концепції ризику. На цей час система підготовки кадрів лише починає включати відповідні навчальні модулі. Відсутність достатнього розуміння та підтримки на рівні керівництва окремих відомств також може гальмувати впровадження РОП, адже будь-які зміни потребують чіткого бачення нової парадигми роботи.

По-шосте, варто відзначити проблему міжвідомчої координації при впровадженні РОП. Злочинність – багатоаспектне явище, і ризики можуть виходити за компетенцію одного органу. Поки що немає дієвого механізму спільної оцінки ризиків та узгодження пріоритетів між відомствами. Тому залишається відкритим питання: як забезпечити цілісний підхід держави до менеджменту кримінальних ризиків, щоб правоохоронні структури діяли злагоджено, запобігаючи найнебезпечнішим загрозам.

Попри загальне визнання важливості ризик-орієнтованого підходу, актуальним є подальше наукове опрацювання питань оцінки ризиків, нормативного закріплення процедур, технічного та кадрового забезпечення, а також міжвідомчої взаємодії у сфері управління ризиками.

Першочерговим питанням є переорієнтація діяльності правоохоронних органів на превентивне управління кримінальними ризиками. Це означає, що запобігання злочинності має ґрунтуватися на виявленні та нейтралізації ризикових чинників, які сприяють вчиненню правопорушень. Необхідно запровадити систематичний процес кримінологічного моніторингу і прогнозування: збір даних про стан злочинності, аналіз тенденцій, виявлення нових загроз і зон підвищеного ризику. На підставі такої інформації правоохоронні органи можуть формувати профілактичні програми, таргетовані на конкретні проблемні сфери. Застосування РОП у превенції також передбачає раннє виявлення осіб груп ризику – тих, хто схильний до протиправної поведінки (наприклад, молодь у кризових сім'ях, раніше судимі безробітні особи, демобілізовані військові з ознаками посттравматичного синдрому тощо). Виявивши таких осіб, правоохоронці спільно із соціальними службами можуть застосувати індивідуальні заходи

профілактики, мінімізуючи ймовірність їх участі в злочинах. Доречною є розробка кримінологічних ризик-профілів – сукупностей факторів, що вказують на високий ризик правопорушень у певних соціальних групах або ситуаціях.

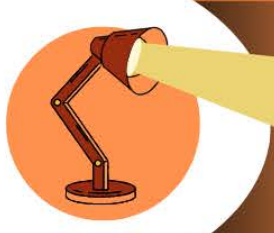
Науковці наголошують, що ефективна профілактика неможлива без прогнозування – тобто побудови науково обґрунтованих прогнозів розвитку криміногенної ситуації [11, с. 163–164]. Сучасні інформаційні технології – системи штучного інтелекту, машинного навчання – можуть бути використані для обробки великих даних (Big Data) з метою виявлення прихованих закономірностей та ранніх індикаторів злочинності.

Наступним напрямом є впровадження РОП безпосередньо у процедури досудового розслідування та оперативно-розшукової діяльності. Суть його полягає в тому, щоб ресурси слідства і оперативних служб спрямовувалися передусім на справи та напрями, що становлять найбільшу загрозу для суспільства (високий рівень ризику). На практиці це може бути реалізовано через систему рейтингування або скорингу кримінальних проваджень за рівнем ризику. Для цього необхідно розробити чіткі критерії, які враховують: тяжкість потенційних наслідків злочину, ймовірність повторного вчинення або ескалації, міжрегіональний чи міжнародний характер злочину, інші негативні фактори тощо. Виходячи з сукупності цих факторів, кожному новому провадженню може присвоюватися умовний індекс ризику. справи з високим індексом ризику мають розслідуватися першочергово, натомість провадженням з низьким рівнем ризику може виділятися менша кількість ресурсів, за умови, що це не порушує прав потерпілих. Такий підхід вже застосовується в багатьох країнах, де існують практики “case screening” [8].

В оперативно-розшуковій діяльності ризик-орієнтований підхід проявляється у визначенні пріоритетних об’єктів оперативної уваги. Оперативні підрозділи повинні вести постійний моніторинг криміногенної обстановки, формувати переліки найбільш активних та небезпечних злочинних груп, лідерів кримінального середовища, корумпованих посадовців, тобто тих суб’єктів, що генерують найбільші ризики. Саме проти них має більша частка оперативних ресурсів. В той же час, оперативні заходи щодо другорядних фігур та подій можуть виконуватися у меншому обсязі для реалізації чого потрібна система класифікації загроз.

Варто також упровадити ризик-орієнтований підхід у прийнятті рішень про застосування запобіжних заходів та інших обмежувальних інструментів. Наприклад, при обранні запобіжного заходу доцільно враховувати оцінку ризику (ризик переховування, ризик впливу на свідків, продовження злочинної діяльності тощо). Впровадження стандартизованих анкет оцінки ризику для обвинувачених зробило б процес більш об’єктивним і прозорим (зразок – система COMPAS у США для оцінки ризику рецидиву [14]).

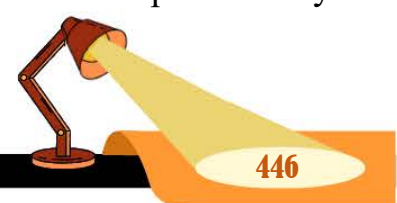

Однією з ключових умов успішного впровадження РОП є створення сучасної інформаційно-аналітичної інфраструктури у правоохоронній системі. Управління ризиками в злочинності неможливе без володіння релевантною інформацією та інструментами її обробки. Тому перспективним напрямом є інституційний та технічний розвиток аналітичних підрозділів. На базі існуючих інформаційних служб правоохоронних органів доцільно створити єдину міжвідомчу аналітичну платформу, куди стікатимуться дані з різних джерел: відкритих реєстрів, баз оперативного обліку, даних фінансової розвідки, митних бази, банківських даних тощо. Така платформа, з використанням технологій data mining, зможе в автоматичному режимі виявляти кореляції та аномалії, що вказують на підвищені ризики.

Особливу роль повинні відігравати системи штучного інтелекту та машинного навчання. Вони здатні навчатися на основі великих масивів історичних даних про злочини і робити прогностичні висновки. Зокрема, нейромережі можуть оцінювати ризик вчинення повторного злочину конкретною особою на основі її соціально-демографічних характеристик і кримінальної історії. Штучний інтелект може бути запроваджено для підтримки оперативних рішень: наприклад, алгоритм аналізує наявні дані про злочинну діяльність і пропонує оптимальний момент для проведення процесуальних дій, враховуючи можливі ризики.

Крім того, потрібно розробити методичне забезпечення аналітичної роботи: типові методики оцінки ризиків у різних сферах. Можливо, варто затвердити на міжвідомчому рівні гайдлайн з ризик-орієнтованого підходу для правоохоронців, де будуть прописані основні поняття, етапи процесу управління ризиками (ідентифікація, аналіз, реагування, моніторинг), ролі відповідальних осіб, показники ефективності. Наприклад, на рівні міжвідомчих наказів доцільно розробити та затвердити методики пріоритетності розслідування кримінальних правопорушень, виявлення та моніторингу кримінальних загроз та оцінки криміногенних ризиків у територіальних громадах тощо.

Реалізація вищенаведених напрямів потребує підкріплення відповідними організаційними та правовими заходами. Передусім, необхідно на рівні державної політики закріпити перехід до ризик-орієнтованої моделі протидії злочинності як один із пріоритетів реформи правоохоронних органів. Це може бути відображено у програмних та стратегічних документах, а на нормативно-правовому рівні доцільно внести зміни і доповнення до ряду нормативно-правових актів. Наприклад, у Законі України “Про Національну поліцію” можна передбачити, що діяльність поліції ґрунтується на принципі ризик-орієнтованості, з розкриттям його змісту. У Кримінальному процесуальному кодексі варто закріпити норми, які б давали можливість прокурору і слідчому враховувати категорію ризику справ. Необхідні також підзаконні акти, які б регламентували методики оцінки ризиків.

Організаційна структура правоохоронних органів також має еволюціонувати. Доречно створити у складі центральних апаратів правоохоронних органів, а також їх територіальних або міжрегіональних органів, окремі підрозділи або хоча б визначити відповідальних посадових осіб за впровадження РОП. Фактично, йдеться про імплементацію концепції ILP (Intelligence-led policing), де аналітик відіграє ключову роль у забезпеченні керівників інформацією для прийняття рішень [2].

Критично важливим є кадрове та освітнє забезпечення. Потрібно адаптувати програми підготовки правоохоронців: включити навчальні модулі з основ ризик-менеджменту, кримінального аналізу, роботи з даними. Варто проводити для керівного складу правоохоронних органів тренінги, семінари за участі міжнародних експертів, де роз'яснювати переваги ризик-орієнтованого підходу, методи його впровадження. З огляду на появу нових спеціалізованих завдань (аналіз даних, прогнозування), можливо, слід залучати до роботи в органах випускників не лише юридичних, а й ІТ-спеціальностей, статистиків, соціологів – тобто створювати міждисциплінарні команди.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити: впровадження ризик-орієнтованого підходу – комплексний процес, що вимагає не лише окремих нових методик, а й системної трансформації правоохоронної діяльності.

Висновки. Проведене дослідження підтвердило високу актуальність переходу правоохоронних органів України до ризик-орієнтованого підходу у протидії злочинності та окреслило конкретні напрями і кроки для його реалізації. Ризик-орієнтований підхід, будучи по суті проактивною стратегією менеджменту загроз, здатен істотно підвищити ефективність боротьби зі злочинністю через фокусування зусиль на найбільш небезпечних її проявах та запобігання злочинам ще на етапі їх підготовки.

Встановлено, що в сучасній науковій літературі та міжнародних стандартах існує консенсус щодо важливості впровадження РОП у діяльність правоохоронних органів. Водночас виявлено низку прогалин – зокрема, недостатню розробленість практичних механізмів імплементації та відсутність цілісного нормативного забезпечення РОП – що потребують негайної уваги.

У статті сформульовано пропозиції за п'ятьма основними напрямками: 1) посилення профілактики злочинів на базі аналізу ризиків: рекомендується впровадити системи моніторингу та прогнозування злочинності, виявлення груп ризику, реалізацію адресних превентивних заходів; 2) пріоритизація розслідувань і оперативних заходів: запропоновано ранжувати кримінальні провадження і об'єкти оперативної уваги за рівнем ризику; 3) розвиток інформаційно-аналітичного забезпечення: обґрунтовано необхідність створення міжвідомчої аналітичної платформи, впровадження сучасних технологій для оцінки ризиків, налагодження обміну даними між органами, а також підготовки методичних стандартів аналізу ризиків; 4) удосконалення нормативно-правової бази:

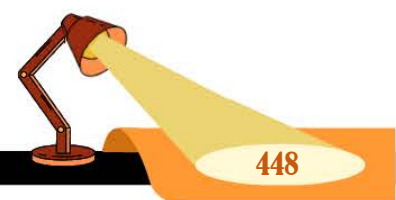

рекомендовано включити принцип ризик-орієнтованості до нормативно-правових актів, розробити підзаконні акти з методиками оцінки ризиків, привести внутрішні інструкції у відповідність до нового підходу; 5) організаційні зміни та координація: наголошено на потребі створити у структурах правоохоронних органів підрозділи з ризик-менеджменту, навчати персонал відповідним навичкам, а також заснувати міжвідомчі механізми спільної оцінки та нейтралізації кримінальних ризиків.

Реалізація запропонованих заходів дозволить поступово перейти від традиційної, реактивної моделі роботи правоохоронної системи до сучасної проактивної моделі, що відповідає принципам належного врядування у сфері безпеки. Застосування ризик-орієнтованого підходу сприятиме більш раціональному використанню ресурсів, підвищенню результативності розкриття та попередження тяжких злочинів, зниженню рівня суспільної шкоди від кримінальних посягань.

Література:

1. Про Бюро економічної безпеки України : Закон України від 28 січня 2021 року № № 1150-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20> (дата звернення: 30.11.2025).
2. OSCE Guidebook on Intelligence-Led Policing (ILP), Regional Training Seminars and National/Regional Training Workshops on ILP for Law Enforcement Managers. OSCE Projects. URL: <https://projects.osce.org/chairmanship/327476> (дата звернення: 30.11.2025).
3. Kennedy L.W., Caplan J.M., Piza E.L. Risk-Based Policing: Evidence-Based Crime Prevention with Big Data and Spatial Analytics. California: Oakland. 2018. 168 p. URL: https://www.academia.edu/130140021/Book_Review_Leslie_W_Kennedy_Joel_M_Caplan_and_Eric_L_Piza_Risk_Based_Policing_Evidence_Based_Crime_Prevention_with_Big_Data_and_Spatial_Analytics (дата звернення: 30.11.2025).
4. International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation: The FATF Recommendations. 2012. 125 p. URL: <https://www.eurosai.org/handle/404?exporturi=/export/sites/eurosai/.content/documents/FATF-Recommendations-approved-February-2012-reprint-May-2012-web-version.pdf> (дата звернення: 30.11.2025).
5. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 06.12.2019 №361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20> (дата звернення: 30.11.2025).
6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 серпня 2021 року «Про запровадження національної системи стійкості» : Указ Президента України від 7 вересня 2021 року № 479/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4792021-40181> (дата звернення: 30.11.2025).
7. Feeley M., Simon J. Actuarial justice: The emerging new criminal law. *The Futures of Criminology*. London: SAGE Publications, 1994. P. 173–201.
8. Ratcliffe J.H. Intelligence-Led Policing / 2-nd Edition. London: Routledge, 2016. 234 p.
9. Некрасов В., Катамадзе Г. Ризик-орієнтований підхід (РОП) в діяльності органів правопорядку. *Реалізація філософії «Intelligence-Led Policing» в системі кримінального аналізу Національної поліції України*. 2024. С. 311–341. URL: <https://doi.org/10.36486/978-966-2310-66-5-25> (дата звернення: 30.11.2025).

10. Вереша Р. В. Ризик-менеджмент у системі економічної безпеки України. *Законодавче забезпечення діяльності Бюро економічної безпеки України*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків–Київ, 17 трав. 2021 р.); [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. Харків–Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. С. 86-88.

11. Головач В.А., Головач Т.В. Ризик-орієнтований підхід у кримінології: виклики та перспективи. *Економіка. Фінанси. Право*. 2024. № 4. 162-165. URL: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.4.34> (дата звернення: 30.11.2025).

12. Користін О.О. Щодо дослідження систем та методологій управління ризиками у сфері кібербезпеки. *Актуальність та особливості наукових досліджень в умовах воєнного стану* : збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції з нагоди відзначення Дня науки-2024 в Україні (м. Київ, 22 травня 2024 року). Київ: ДНДІ МВС України, 2024. 481 с. URL: [dpspace.nadpsu.edu. ua/bitstream/123456789/4556/1/збірник_тез_22.05.2024.pdf#page=2.00](https://dpspace.nadpsu.edu.ua/bitstream/123456789/4556/1/збірник_тез_22.05.2024.pdf#page=2.00) (дата звернення: 30.11.2025).

13. Кононов, Д. А. Ризик-орієнтований підхід до бюджетного планування в системі національної безпеки України. *Дослідження та інновації*. 2025. № 3(6). С. 32-35.

14. Engel C., Linhardt, L., Schubert, M. Code is law: how COMPAS affects the way the judiciary handles the risk of recidivism. *Artif Intell Law*. 2025. 33. P. 383-404. URL: <https://doi.org/10.1007/s10506-024-09389-8> (дата звернення: 30.11.2025).

References:

1. Pro Biuro ekonomichnoi bezpeky Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28 sichnia 2021 roku № 1150-IX [On the Bureau of Economic Security of Ukraine: Law of Ukraine of 28 January 2021 No. 1150-IX]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20> (date of access: 30.11.2025) [in Ukrainian].

2. OSCE Guidebook on Intelligence-Led Policing (ILP), Regional Training Seminars and National/Regional Training Workshops on ILP for Law Enforcement Managers. OSCE Projects. URL: <https://projects.osce.org/chairmanship/327476> (date of access: 30.11.2025) [in English].

3. Kennedy, L. W., Caplan, J. M., & Piza, E. L. (2018). Risk-Based Policing: Evidence-Based Crime Prevention with Big Data and Spatial Analytics. California: Oakland. 168 p. URL: https://www.academia.edu/130140021/Book_Review_Leslie_W_Kennedy_Joel_M_Caplan_and_Eric_L_Piza_Risk_Based_Policing_Evidence_Based_Crime_Prevention_with_Big_Data_and_Spatial_Analytics (date of access: 30.11.2025) [in English].

4. International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation: The FATF Recommendations. 2012. 125 p. URL: <https://www.eurosai.org/handle/404?exporturi=/export/sites/eurosai/.content/documents/FATF-Recommendations-approved-February-2012-reprint-May-2012-web-version.pdf> (date of access: 30.11.2025) [in English].

5. Pro zapobihannia ta protydiu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyshchennia: Zakon Ukrainy vid 06.12.2019 № 361-IX [On Prevention and Counteraction to Legalisation (Laundering) of Proceeds of Crime, Terrorism Financing and Financing the Proliferation of Weapons of Mass Destruction: Law of Ukraine No. 361-IX of 6 December 2019]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20> (date of access: 30.11.2025) [in Ukrainian].

6. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 20 serpnia 2021 roku «Pro zaprovadzhennia natsionalnoi systemy stiikosti»: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 7 veresnia 2021 roku № 479/2021 [On the Decision of the National Security and Defence Council of Ukraine of 20 August 2021 “On the Introduction of a National Resilience System”: Presidential Decree No. 479/2021 of 7 September 2021]. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4792021-40181> (date of access: 30.11.2025) [in Ukrainian].

7. Feeley, M., & Simon, J. (1994). Actuarial justice: The emerging new criminal law. *The Futures of Criminology*. London: SAGE Publications. P. 173–201 [in English].

8. Ratcliffe, J. H. (2016). *Intelligence-Led Policing* (2nd ed.). London: Routledge. 234 p. [in English].

9. Nekrasov, V., & Katamadze, H. (2024). Ryzuk-orientovanyi pidkhid (ROP) v diialnosti orhaniv pravoporiadku. *Realizatsiia filosofii "Intelligence-Led Policing" v systemi kryminalnoho analizu Natsionalnoi politsii Ukrainy* [Risk-based approach (RBA) in the activities of law enforcement agencies. *Implementation of the philosophy of "Intelligence-Led Policing" in the criminal analysis system of the National Police of Ukraine*]. P. 311–341. URL: <https://doi.org/10.36486/978-966-2310-66-5-25> (date of access: 30.11.2025) [in Ukrainian].

10. Veresha, R. V. (2021). Ryzuk-menedzhment u systemi ekonomichnoi bezpeky Ukrainy. *Zakonodavche zabezpechennia diialnosti Biuro ekonomichnoi bezpeky Ukrainy: materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Kharkiv–Kyiv, 17 trav. 2021 r.)* [Risk management in the system of economic security of Ukraine. *Legislative support for the activities of the Bureau of Economic Security of Ukraine: proceedings of the international scientific-practical conference*]. Kharkiv–Kyiv: Nats. akad. vnutr. sprav. P. 86–88 [in Ukrainian].

11. Holovach, V. A., & Holovach, T. V. (2024). Ryzuk-orientovanyi pidkhid u kryminolohii: vyklyky ta perspektyvy [Risk-based approach in criminology: challenges and prospects]. *Ekonomika. Finansy. Pravo – Economy. Finance. Law*, No. 4, 162–165. URL: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.4.34> (date of access: 30.11.2025) [in Ukrainian].

12. Korystin, O. O. (2024). Shchodo doslidzhennia system ta metodolohii upravlinnia ryzykamy u sferi kiberbezpeky [On the research of systems and methodologies of risk management in cybersecurity]. *Aktualnist ta osoblyvosti naukovykh doslidzhen v umovakh voiennoho stanu: zbirnyk materialiv IV Mizhnarodnoi nauково-praktychnoi internet-konferentsii (Kyiv, 22 travnia 2024 roku)*. Kyiv: DNNDI MVS Ukrainy. P. 2. URL: https://dspace.nadpsu.edu.ua/bitstream/123456789/4556/1/Збірник_тез_22.05.2024.pdf#page=2 (date of access: 30.11.2025) [in Ukrainian].

13. Kononov, D. A. (2025). Ryzuk-orientovanyi pidkhid do biudzhethnoho planuvannia v systemi natsionalnoi bezpeky Ukrainy [Risk-based approach to budget planning in the national security system of Ukraine]. *Doslidzhennia ta innovatsii – Research and Innovations*, No. 3(6), 32–35 [in Ukrainian].

14. Engel, C., Linhardt, L., & Schubert, M. (2025). Code is law: how COMPAS affects the way the judiciary handles the risk of recidivism. *Artificial Intelligence and Law*, 33, 383–404. URL: <https://doi.org/10.1007/s10506-024-09389-8> (date of access: 30.11.2025) [in English].

